

6/a #6 1/3 448

Voor Volk en Taal.

TOONEELSPEL

IN ÉÉN BEDRIJF

DOOR

MELT J. BRINK.

KAAPSTAD:

NATIONALE PERS, BEPERKT, KEEROM STRAAT.

—
1915.

A
839.362

BRI

Voor Volk en Taal.

TOONEELSPEL

IN ÉÉN BEDRIJF

DOOR

MELT J. BRINK.

KAAPSTAD:

NATIONALE PERS, BEPERKT, KEEROM STRAAT.

—
1915.

Waarde Landgenoten,

Ik biedt u by dezen de tweede druk van een Toneelstukje aan, door my, ... nu zowat tien jaren geleden geschreven, en die destyds spoedig werd uitverkocht. Vergun my, wat ik toen er over zeide tans te herhalen.

Ik heb dit werkje niet zo zeer voor opvoering geschreven, ofschoon het my verblyden zal, als er zulk cordate jongedames, gevonden mogen worden, die niet bang zullen zyn om de rollen der drie nuffjes in al hun belachlikheid aan 't publiek te vertonen. **Myn** doel was meer om aan velen onzer Afrikaner ouders een voorbeeld te geven van waartoe een verengelste opvoeding leidt. **Het** gedrag van de drie meisjes moge u overdreven schynen, maar veel waarheid bevat de voorstelling toch: want waar eigen taal uit het huisverkeer wordt gebannen, en een ander in de plaats gesteld, is het zeker, dat de liefde voor het eigene moet verflauwen en zelfs geheel te niet gaan. Het baat niets voor gelyke rechten voor onze taal te stryden, als de ouders zelven niet de handen aan 't werk slaan, en het vreemde vuur van hunne haardsteden weren.

Mocht dit stukje het geluk hebben van, zy het nog zo'n klein getal tot nadenken te brengen, en de liefde voor ons Volk en Taal by hen te verlevendigen, wees verzekerd dat ik my dan de tyd er aan besteedt niet zal beklagen.

VOOR VOLK EN TAAL.

TOONEELSPEL

In Eén Bedrijf

DOOR

MELT J. BRINK.

PERSONEN.

Daniel Rechduit, Rentenier (vroeger Boer).

Gert Ellemaat, Winkelier.

Dirk Peereboom, Boer

Klaas Hamerslag, Smid.

Piet Knipoog, Secretaris van de Bibliotheek.

Jan Kleingeweer, Klerk.

Johanna, Dochter van Gert (noemt zich Jane).

Katharina, Dochter van Dirk (noemt zich Kate).

Margaretha, Dochter van Klaas (noemt zich Maggie).

Susanna Dapper.

Boeren en Dorpelingen.

Het stuk speelt op een Dorp in een Kamer van het Bibliotheek Gebouw.

Er staat een tafel met papier, pennen en inkt er op, Stoelen enz.

Iste TOONEEL.

Daniel en Piet (zitten aan de tafel).

Daniel. Zijn al de briefjes bezorgd Piet?

Piet. Ja oom.

Daniel. Jy moet maar zoo goed zyn om straks als Secretaris te ageer.

Piet. Goed oom,... maar denk u niet dat dit een slechte tyd is, om nou zoo en Vergadering te hou?...die boere zyn meest al bezig met perse, en van ons Dorp is veel mense nou aan die strand.

Daniel. Als jy my vraagt denk ik dit ook, maar onze Afrikaanders hier, vooral Neefs Gert, Dirk en Klaas, en nog meer andere zyn zóó warm voor de zaak, dat zy het met geweld nou willen hebben, zy zeggen, dat met iedere dag uitstel, onze taal meer gevaar loopt van vernietigd te worden, ook zal over viertien dagen die groote Vergadering, om die Engelsch preeke in ons kerk af te schaffen,—gehouden worde, en nou denk zul dat dit goed zal doen om ons mense eerst een beetje wakker te maak.

Piet. Wat is oom zyn gevoelens o'er die afschaffing van die Engels-preeke?

Daniel. Ik is bepaald voor die afschaffing daar van, om dat dit een van die oorzake is, die by gedraag het om onze taal zóó die nek te breek.

Piet. Maar denk oom nie, dat dit veel van onze jonge mense naar andere kerk zal dryve?...

Daniel. Dit kan wees, dat een stuk of wat ons mag verlaate, maar die meeste daarvan zal van zóó 'n gehalte wees, dat ons nie veel aan hul zal verlieze, want ik geloof nie, dat eenig goeije Afrikaander, die de Godsdienst zyner vaderen, met zyn land en Volk lief heeft, dit om die rede, die rug zal toe keer.

Piet. Dit is zeker waar; maar jammer is dit tog, dat zoo vele van onze jonge mense, zoo verzot op die Engelse taal geraakt het.

Daniel. Ja, dit is spytig; maar aan wie ligt nou die grootste schuld dan aan die ouders! Ik is er volstrecks nie op tegen, om onze kinders goed Engels te late leeren, want ons is hier in een Engelse Kolonie, en iedereen moet dit kenne, als hy vooruit wil kom en laat hul dit gerust spreek op eenige plaats waar dit te pas komt; maar in zyn huis, is dit die plicht van elke Afrikaander ouder, die voorgeeft zyn volk en taal lief te hebben, om te maken dat op die huis altaar, geen vreemde vuur wordt ontstoken, dan zyn eigen taal en geen ander daar word gesproken, (ziet op zyn horloge). Mensig, dit 's laat al, o'er en half uur is die vergadering, ik moet nog even een brief schryve, ik zal dit hier naast in jon kantoer maar doen, blyf zoolang hier, dan kan jy die heeren ontvang, als zy komen. (af.)

2de TOONEEL.

Piet (terwyl hy eenige papieren door ziet). Ik denk oom Daniel het gelyk, dat onze jonge mense teénswoordig zóó Engelsch gezind zyn, is grootelyks die schuld van hul ouders, en om hul nou daarvan te bekeere zal moeilyk gaan, die ouders zal net berg op moet trek, te meer by die meisies, zul is o'er het algemeene meer Engels gezind en verzot op die taal, dan die jong kaereis. Arie!... als jy van die duivel praat trap jy op zyn staert, zeg zul moes, ofshoon dit in die geval drie lieve Engeltjes is, zul kom zeker om boeke te haal.

3de TOONEEL.

Piet, Johanna, Katharina en Margaretha. (alle drie, deftig naar de mode gekleed komen heel luideruchtig en laghende binnen elk heeft hare parasol in de hand).

Katharina. Oh, what good luck to find Mr. Winkeye here, just when we wanted him. Good afternoon Peter!...

Johanna en Margaretha. Good afternoon Peter, how do you do?...

Piet (geeft elk de hand). Goeije middag dames, hoe gaat het, kon ik iets voor u doen? Ga zitten (geeft hen stoelen).

Margaretha. But, Peter!... het jy dan nog nie gelearn to speak English?

Piet. Waarom zou ik iets gaan leeren, wat ik al ken, bring my een Engelsman hier, en ik zal jul wys, hoe ik met zyn taal kan omspring.

Johanna. But why do you always talk Dutch with us?...

Piet. Omdat julle Afrikaander Meissies is, en jul eige taal behoort te spreke.

Margaretha. It is no use arguing with him, Jane, hy is onverbeterlyk, (tot Piet) we came for some books from the Library, can we have them?

Piet. Zekerlyk; zeg my maar die titels; als jul Hollandse wil hebbe kon ik jul prachtige Romans geve ons het juist gisteren een kist gekregen, met al de werken van Van Lennep, zooals onze "Voorouders" enz; ook die vertalingen van Hacklanders werken, enz.

Katharina (haar neus optrekkende). Oh, fie!... Hollands?... Who ever heard of good Dutch novels. Bah!... No, we don't want any of these.

Margaretha (spitsvinnig). Certainly not!... No one reads those trash now-a-days.

Katharina (met verachting). We don't belong to the Old-School-Ladies, to read books that were written for our Grand-mama's.

Piet. Wat!... en veronderstel nu eens dat zy voor uwe grootmoeders zyn geschreven, hebt gy daarom regt dit bogt te noeme?... foei!... verbeeld gy u dan beter te zyn, dan uwe brave groot ouders waren?

Johanna. At all events they are out of fashion now,—ik zal maar zeh; zulle is out of the mode nou, verstaat jy?...

Piet. Lieve Hanni; jy behoef dit voor my nie te vertaale, ik verstaat Engelsch ruim zoo goed, als jy, Kaatjie of Grietjie.

Johanna (spytig). Look here, Peter, als jy myn friend will remain, don't call me any more Johanna or Hanni; it sounds too low and common. I want to be called Jane! and nothing else.

Katharina (evenzoo). And I am Kate! not Katrina or Kaatjie, those names are fit for black people, not for me.

Margaretha (evenzoo). En ik wil ook nie Magrieta of Grietjie, geëall worde nie, verstaat jy?...

Piet (plagend). En ik ben ook geen Peter, maar wel Petrus Hendrik Knipoog!... verstaat jul!... Maar alle gokheid op een stokkie,... dit is daarom tog maar net een regte naare iets, dat julle ouders zoo dwaas was, om ver julle zulke leelyke meide name te geve, zoo dat jul verplig is, om dit nou zelve te verander, jul moet die ou mense dit een heestjie onder die ooge bring; misschien, zal hul ver julle dan nog o'er laat doop.

Katharina. Oh, Peter... why do you tease us so?...

Piet. Maar Kaatjie, myn naam is moes niet Peter, maar wel Piet of Petrus, ik is heel goed tevrede met die naam die myn ouders my geëve het.

Katharina. Nou, Piet!... Piet!... Piet!... dan, as you like it so, though I think Peter sounds better, you know, we have a Hottentot boy on our farm, who also bears the name of Piet!

Piet (lachend). Oh, dit is niks, zoo lang ik maar nie jul Hottentot zelve is; en tante van my het een Mozambieker kokmeid, wat ook die naam van Kate draag, en by die Boarding House; kyk, ik het amper deur die mat geval; ik meen Lozies-huis, waar ik is, het zul een pikzwarte St. Helena meid, wat ook Maggie heet, maar geen een van hull is zoo mooi als julle is.

Margaretha (terzyde tot Johanna). How insulting?...fancy to compare us with black niggers, I could scratch his eyes out for that.

Johanna (evenzoo). I should like to pull his ears (tot Piet) but Peter, how dare you?

Piet (plagend). Maar ou zussie!...ik het jul moes gezeg, dat ik Piet heet, maar nie Peter.

Johanna (spytig). I am determined not to call you by any other name.

Margaretha (evenzoo). Neither will I!... You are Peter.

Katharina (evenzoo). Nor shall I; you shall remain Peter with me till I die!

Piet. Wel als jul plezier daarin vind, doet dit dan maar, al zou jul my ook Jochem noem, Piet blyf ik tog, ik wil myn ouders geen oneer aan doen.

Margaretha (ergerlyk). Did you ever see such a nasty and headstrong fellow?... (kort af tot Piet): Say, can you let us have the books we asked for?... (Piet geeft geen antwoord en doet of hy schryft) don't you hear me?...

Johanna (evenzoo). Isn't that a downright insult, not to answer you, Maggie?... (Piet doet als boven).

Katharina (nydig). Have you no manners?... (Piet schryft voort). Hei!... are you deaf, Piet?...

Piet (doet of hy schrikt). O!... praat jul met my!... ik dacht dat dit met die Hottentot jong, Piet was.

Margaretha (terzyde tot Johanna). Did you hear that, Jane?...
Johanna. Don't take notice (tot Piet) Piet, can you let us have the books.

Piet. Zekerlyk oû schapie!... zeg maar welke, die Hollandse wil jul nie hêh nie, dus wat ver Engelse zal ik geef, Scott, Dickens, Thackery, Lever?...

Margaretha. No!...we should rather like some of the latest novels, Love stories or something Sensational; have you got "The Confesions of a Beautiful Woman," "The Lady with Three Lovers," and the "Love Secrets of a Young Girl"?...

Piet. Tot myn groot genoegen, moet ik julle zeggen, dat onz' Bibliotheek geen plaats voor die soort van boeke op de rakke heeft: Misschien, als onze Regeering die invoer van zulke onzedelyke prulle nog nie verbode het, zal jul dit by die Railway boekstalletjies kan kryge.

Katharina (terzyde to de andere twee). Now, isn't that provoking?...I can't stand it any longer. Come, let us go!...

Johanne (naar de deur ziende). Oh! look here; there goes Johnny Poppun, shall we call him?...

Margaretha. Johnny?...Certainly call him (terzyde tot de twee) we will have some fun, and let him tease Peter (roepende) Johnny!... Johnny!... Mr. Poppun!... Come here (als boven tot de twee) he must assist us.

Piet. Waarom noem jul hem Poppun, is dat een spotnaam?...

Margaretha. Of course not; it is a translation of his Dutch name, fancy, "Kleingeweer"!... it is too ridiculous!... the same as yours, for we call you Mr. Wink-eye.

Piet. O myn grootjie!... wat ver geest beziel jul tog. zeg!... jul is erger dan bespottelyk.

4de TOONEEL.

De Vorigen, Jan.

Jan (komt lugtig binnen). Good afternoon, ladies!... (zich bespottelyk buigend). Oh me Crickie!... how charming!... how lovely you are looking, ladies. Oh, dear!... oh dear!... what a pleasure to meet you here... Ah! there is Mr. Peter Wink-eye also; how do you do old fellow?... (schud hem de hand). So you are making love to those beautiful flowers of our Village, eh?...

Piet. Dag Jan, maar eer ons verder praat, laat ik jon onder die oog breng, dat ik nie gesteld is op by-name nie, zoo als jy weet, hoet ik Pieter Hendrik Knipoog, en géén Peter Wink-eye, noem my dus, zoo als van ouds, maar Piet....

Jan. Goed oû-brôer;...ik het niet geweet dat jy dit nie lyk nie, want omdat myn naam van Johannes Kleingeweer, zoo snaaks klink het ik op verzoek van onze lieve vriendinnetjies hier, als ook omdat ons tegenwoordig meer die Engelse taal slaat, dit veranderd

in Johnny Poppun;...Pop is nou wel nie veel aan nie, maar gun verbeeld tog iets groots;...iets, zoo wat Kanon achtig.

Margaretha (klopt hem op de schouder). Oh, Johnny!...how funny of you, it is quite a pun.

Jan. Denk jy Maggie?... ik is bly om te hoor, dat ik tog ook en pun kan maak.

Johanna. But Johnny!... let me tell you, we didn't call you here to speak or talk Dutch with us; our motto is: Stick to the fashion, and English is the fashion now, in every respectable company.

Jan. Certainly Jane!...certainly, I am very glad that you remind me of it; as you know, we agreed never again to talk Dutch except to our black servants.

Piet. Wat zeg jy daar Jan?... dus beskou jy my als een swarte jongse?

Jan (vershrik). Oh no!... not in the least, my dear Peter, you know very well you are my superior in every way. I won't hurt your feelings for anything.

Piet. Nee, jou meedere is ik nie, in geen geval, maar als jy myn vriend wil blywe, dan raai ik jou met spreek meer voorzichtig te wees.

Jan. Zeker ou vriend, ik zal in 't vervolg op pas; myn tong verlei my somtyds.

Katharina. Johnny, I can't bear to hear you talk that nasty Dutch. Stick to your colours old man!... don't be afraid of anyone.

Jan. You are quite right, my dear Kate; I won't disobey you for anything in the world.

Margaretha. That's right, Johnny!...I am glad we called you in, as we were sure to find a champion in you, to uphold our beautiful English whatever happens; we are proud of you.

Jan (op trotsche wyse). Maggie, my dear!...I swear before you, they can kill me twenty times over, before I would forsake our dear English language, for that nasty horrid Dutch.

Piet. Wat?...noem jy die taal, die jou ouders en groot-ouders, almaal fatsoenlyke en eerlyks mense,—altyd het gesproke, liederlyk?... Jan!... Jan!... voor zóó 'n dwaas het ik jou nooit aangezien...

Jan (in verwarring). My dear old friend, moet tog nie glóo dat ik zoo dwaas zal weese om myn ouders schande aan te doen. No, my dear Peter!... I don't mean it.

Piet. Jou memorie is erg kort Jan, ik het jou gezeg dat ik geen Peter heet.

Jan (nog meer in de war). Och kyk!...dit's waar ook, maar die schaapies hier, maak myn kop glad deur makâar; nee Piet, ik erken, dat ik my te dwaas uitgelate het, ik is bly dat jy my dit onder die oog breng.

Johanna (trokt hem aan den arm). My goodness, Johnny!... what is the matter with you?... Just now you said that you won't forsake our English language for anything, and there you are forgetting yourself again, by speaking Dutch?... Why don't you speak English; Peter understands it well enough.

Jan. Forgive me, Jane!... It was very thoughtless of me, but I will take care now, you won't catch me again.

Katharina (naar de deur ziende). Look! there comes that old-fashioned Susan Courage; I suppose she want some books too.

Piet (tot Jan). Wie drommel is nou weer Susan Courage?...

Jan. Sannie Dapper!... ons het haar naam moes ook vertaald.

Piet (by zichzelf). Het jy nou ooit iets belachelyker gezien?... jy moet jou komplete schame over zulke Afrikaanders.

5de TOONEEL.

De Vorigen, Sanni.

Sanni (heel stemmig gekleed). Kyk, hoe tref ik jul dan almaal hier aan van dag;... Dag Johanna, dag Katrina, dag Grietjie, dag Piet, dag Jan (goeft allen de hand).

Katharina (terzyde tot de andere twee). How old-fashioned!... shaking hands with everyone.

Sanni. En hoe gaat dit met jul almaal!... (plagend) Jan is zeker weer erg verliefd... wie van jullie drie zal die gelukkige wees.

Margaretha (spitsvinnig). You seem to be very familiar with Johnny's doings.

Piet (terzyde tot Sannie). Stoor jou nie aan haar nie. (luid) Zoo als jy ziet, ik is nog springlevend (naar de meisjes ziende) net maar onze drie vriendinnetjies en Jan, en een beetje ziek (onderwyl staan onze drie meisjes met elkaar te fluisteren).

Sanni. Wat makeer hul dan?...

Piet (plagende). Ach, die arme schaapies, ly almaal zwaar aan die Engelse koorts.

Margaretha (zich nydig naar hem keerende). Peter!... I wish you would mind your own business, and not talk such nonsense.

Piet (als boven). Ik denk zul makeer ieder, een Mostert-pleister onder hulle voetsoole om die kwaad van hul kop af te trek, anders zal hul hersens misschien daar onder kan ly.

Johanna (kwaad). Look here, Peter!... you are going too far now; you talk like a fool!...

Katharina. If you are a gentleman, you would respect ladies, Peter!...

Piet (gestreng). Zoo lang als jufvrouwe hul verstandig gedraag, het ik alle eerbied en respect voor hul, maar als hul net's die kraai met vreemde veere wil gaan pronk, en als gekke gedraag, zoo als julle nou doet, acht ik my ten volle geregtigd die spot met hul te dryf.

Katharina. Now, Mr. Wink-eye, will you kindly tell us, in which way we are making ourselves so ridiculous, as you say!

Piet. Door die verachting van jul eigen taal, en na-afery van alles wat Engelsch is.

Sanni (zachtzinnig). Foei Pieter!... moet nie zoo hard oordeel nie, zul meen dit zeker nie...

Piet (als voren). Als Afrikaander meissies die, zoo als zulle, uit goeije families gesprote is, hul eigen volk en taal op zóó 'n manier verachten, en hul voor Engelse dames gaan uitgeven, dan is dit zeker tog wel die toppunt van dwaasheid te noemen.

Sanni (als voren). Zul het dit zeker maar gedaan om jou te plaag.

Johanna (boos). Oh, let him talk what he like; and we shall do as we like, als ons verkies om young ladies, after English style te wees. I should like to see the man who will prevent us.

Sanni. Maar Johanna; dan zal jul moes maak dat elke jonge Afrikaander, die trots is op syn volk, jul die rug zal toe keer?

Johanna (als boven). What do we care for such old-fashioned Afrikanders, as long as we can get English lovers and husbands.

Piet. Dit zal ook maar die beste voor julle wees, want voor degelyke Afrikaanders, zal jul maar slechte huisvrouwe uitmaak.

Margaretha. At all events, we shall suit them better than many of these nasty Dutch. What do you say, Johnny?

Jan. I agree with you in everything you say, my dear Maggie; there is nothing I hate more than all those old-fashioned things.

Sanni. Maar myn lieve tyd Jan!... Schaam jy nie ver jou nie?... jou brave vader, Mynheer Kleingeweer, was een Hollander van kop tot teen; wat zou hy zeg, als hy van daag nog moes leewe, en jou zoo hoor praat?...

Jan. But, my dear Sanni!... ik is moes nou glad veranderd, kan jy dan nie inzien, dat een mens met jou tyd moet mee gaan. You must follow where fashion leads you.

Katharina (klopt hem op de schouder). That's right Johnny, give it them!... only don't talk Dutch!...

Jan (trots op zyn borst slaande). I am a man and a gentleman!... who fears nobody; I am as proud as... as...

Piet (invallende). Zeg maar,... as an ass or a peacock!...

Jan. No, as an Englishman! and have courage for ten. I love the English language, habits and young ladies, too, and woe to the Afrikander who dares to insult them in my presence.

Piet (spottend). Alle mensig Jan!... jy praat en mens byna bang!... ik het nooit geweet dat jy zóó 'n couragie had!... ik is glad verwonderd; dat jy zoo even, toen ik onze vriendinnetjes hier,—zoo 's hul zeg,—beleedigd het, zoo stil gezwyg het „jong. Jy moes my toen ingespring het, zoo 's jou pligt was.

Jan (aarselend). Yes... that's true Piet!... but... but you see (terzyde tot Piet. Ik zal tēen jou nie iets zeg nie ōn maat, ik weet tog dat ik die pot zal verteer.

Johanna (spitsvinnig). Johnny!... you are a coward and nothing else. Instead of standing up for us, you turn tail, and leave us to ourselves. But you, Peter, what proof have you got for saying we won't make good wives. Tell us!

Piet. Ik het gezeg, nie voor Afrikaanders; en als jul wil hebbe zal ik jul dit bewyze, maar dan moet jul my eerst een paar vragbeantwoord; wil jul?...

Johanna. I have no objection; what is it?

Piet. Is dit meening wat jul gezeg het; dat al wat Engels is, zoo 's taal, gewoonte, zede, enz., beter is dan die van onze Afrikaanders?...

Johanna. Certainly; it is better in every respect. What do you say, Kate and Maggie?

Katharina en Margaretha. Yes, we are of the same opinion; it is far better and preferable.

Piet. Ik behoef jul nie te vertelle, hoe onze Afrikaander vrouwens, van de oude school,—zoo 's jul hul noem,—werk en leef; jul zal dit wel van julle eigen ouders kan zien; maar wat ik graag zal wil weete is, hoe of julle na-gemaakte Engelse meissies,—vergeef my want ik weet nie hoe of ik jul anders moet noem,—dagelyks jul tyd doorbreng, zal jul my dit naar waarheid wil vertel?...

Johanna (ziet eerst naar de andere twee, zy knikkén van "Ja"). Yes, we will give you a true account of our daily doings.

Piet. Goed!... nou Jan!... zoo als jy ons straks vertel het, is jy en man die nergens voor bang is; dus zal jy zeker ook nie bevreesd wees om hier als een soort van Rechter te ageer, en na jy die zaak het aangehoord, jou oordeel daar o'er te zeg, maar onpartydig, hoor!...

Jan. All right, Piet, I will be the judge. Go on.

Sanni. Piet, oer jul verder gaat,—ik wou graag een boek, die gedichten van "Ten Kate," uit die bibliotheek hebben, kan jy my dit asjeblijf geve?...

Piet. Met plezier, ik het dit juist by de hand, hier naast in die kamer; maar blyf nog een beetjie, ik het jou hier noodig, als getuige by die gesiedenis.

Sanni. Maar tog nie lang nie, ik het nog werk by die huis.

Piet. Net maar een oogenblik. (tot de anderen) Nou myn schaapies, wie van jul drie zal my nou vertel, wat zy dagelyks doet van zij opstaat tot slaaptyd; ik is daar regt nieuwsgierig na (gefluister tusschen de drie). Kom Margaretha wees jy die eerste!... wie die beste vertel geef ik een lekker zoen.

Margaretha. For shame, Peter! We are not so fond of kissing. Now, Kate, will you commence?

Katharina (naar voren komende). Yes, I will tell you, but not for a kiss, mind you!

Piet. Zoo 's jy wil, zeg my nou erst, Hoe laat staat jy 's morgens op?...

Katharina. I very seldom get awake before nine, then I ring the bell for my coffee, which the servant brings. After that I take my breakfast in bed.

Piet. Wie maak die ontbyt klaar?

Katharina. My mother, of course, assisted by the servants, at ten I get out of bed, dress myself, with the assistance of my maid, who also makes up my hair, English style of course.

Piet. In na-volging van de groote Engelse Ladies, nie waar?...

Katharina. Just so; after that, I take a stroll in the garden, look at the birds in their cages, and call the boy to feed them.

Piet. Dus het jy ook een jonge om jou te help?...

Katharina. Yes; didn't I tell you just now we have a boy called Piet! When I feel tired, I take a book, jumps in my hammock under the verandah, and read or dream till the dinner bell rings, which is about at half past twelve.

Piet. Wie zorgt voor die middagmaal?

Katharina. My mother also, after meal I have a turn at the Piano, then jumps in bed till three, when the servant brings me tea, then I order the Cart, drive to the village, goes shopping, visit my friends, take my dancing lesson twice a week, or play lawn-tennis, at seven I return home, mostly bringing some friends with me, and invite others to come and spend the evening; at half-past seven we have tea, then adjourns to the parlour, have music or dancing and otherwise enjoy ourselves till eleven or half-past, then I send the friends home with the cart, and at twelve I jump in bed! there; that is a true account of my daily doings; now, isn't that punctual?...

Piet (spottend). O, heel punctueel, kompleet zoo als hooge Engelse Ladies doen; en uw mama doet alles zoo gewillig zonder klagen?... en werkt en zwoegt haar af, alleen voor uw genoegen?...

Katharina. Certainly!... am I not her child?... and besides that, you can't expect a young lady like me, to go and work in the kitchen with those dirty black servants and to spoil my hands and complexion besides!...

Piet. Maar uw moeder moet het tog doen, nie waar?...

Katharina. Of course, isn't she my mother?

Piet. En uw Papa?... laat hy dit alles toe?...

Katharina. What can he do?... if he wants his daughter to become a well educated and accomplished young lady; he has no reason to complain.

Piet (terzyde). Is dit nie schandelyk?... (luid) en nou Margrieta en Johanna, nou is dit jull' beurt; hoe bring jul die dag deur?...

Margaretha. The same as Kate, but, as we reside in the Village, we have of course more time for visiting, lawn-tennis and croquet-playing; I needn't put my hands in cold water, as the saying goes, my parents are too kind to let me slave and work, they do it for me. I sometimes pity them, to see them working so hard, when I sit idle.

Johanna. I spend my time in the same way as Maggie, but I am awfully fond of music and spend most of my time at the Piano, that is to say, when I am not reading, (lachend) love stories of course.

Piet (terzyde). De eene is zoo dwaas als de andere. (luid) En probeer jul dan nie om jul ouders in die huishouding te help, of zeg zul zelve nie dat jul dit moet doen?...

Margaretha. No!... why should they?... our duty is to keep up the respectability of our families; and theirs to keep and support us.

Katharina. My parents will certainly not ask me to work for them, and should they do so I shall flatly refuse it.

Johanna. And so shall I, for I am not born to work like the niggers.

Piet. Foei!... Foei!... wat een verkeerde wereld. Maar nou Sanni; wil ik graag van jou ook eens hoor, wat jy iedere dag uitricht, kom vertel ons dit nou?...

Sanni. Ach, Piet, laat my maar blyve; dit 's moes nie nodig, om jou doen en laate aan iedereen te vertel, ik tracht myn pligt te doen, en dit is genoeg.

Piet. Nee myn schaapie; ik is te nuwsgierig geworde, ons het nou gehoor, hoe onze Afrikaanse would-be-English-ladies, hul tyd deur bring, laat ons nou ook hoor, hoe een opregte Afrikaander jong meissie zoo 's jy, die haar nie schaam voor haar Volk, hul taal, noch zede, haar dage deur bring, daar zit die Rechter, Jan Kleingeweer, die uitspraak moet doen, en hy kan dit nie, zonder al twee partye gehoord te hebbe. Kom begin dus maar, en zeg ons hoe laat jy 's morgens op staat.

Sanni. In de Zomer om vier, en in de Winter om zes ure.

Piet. Hoe bring jy die dag deur?

Sanni. Zoodra ik op is maak ik koffie, en bring dit ver die ou mense in die kamer, want ik weet, zul drink graag vroeg hul koffie, dan begin ik die huis aankant te maak, laat die jonge die Koei melk zorg dat die ontbyt vóór acht nure klaar is...

Katharina (invallende). Oh, fie!... I won't be such a slave; you might as well go on your knees and scrub the floors!...

Sanni. Wel, als daar niemand is, dan schaam ik my nie om dit te doen.

Piet. Bravo!... Sanni, werke doet niemand schande, maar wel luiheid.

Sanni. Dan kom die klein meid om te help, ons maak nou alles in orde, en begin voor die middag eete te zorg, om twaalf uur eet ons, als weer alles aankant is, gaat ik kleere en ander goed lap, om vier ure schenk ik koffie voor de ou mense, met koek daarby die ik die ochtend gebak het, als daar gezelschap kom, gaat ik een beetjie zit praate of ook klavier of fool speel, om vyf uur gaat ik goed voor de huishoude koop, om zeven ure, neem ons thee, in die avond het ons weer muziek als daar gezelschap kom, anders lees ik ver die ou mense wat voor uit een of ander Hollandse boek, en om tien uur gaat ons slaap, dit is zoo wat myn dag werk.

Piet (haar die hand drukkende). Dankie Sanni, jou verslag het myn hart goed gedaan.

Katharina (sptyg). O, we didn't expect it otherwise, some people prefer slavery to respectability.

Piet. Wel, laat ons nou hoor wat die gevoele van die Rechter zal wees. Kom Jan, jy 't die zaak nou van beide kante gehoord, van die Engels gezinde zyde en van ons Afrikaander kant, wat is nou jou oordeel, wie van die twee is aan die regte kant?...

Jan (beteuterd, ziet van die drie naar Sanni en van haar weer na die drie). Ja, ik weet nou regtig nie wat te zeg, als ik straks zeg, die een kant het gelyk, dan kyk die ander kant suur... and, I should like to remain friends with both sides:... I... I really don't know what to say!... you see Piet?...

Margaretha (dreigend). Take care what you do, Johnny. We called you in to defend us, not to judge.

Jan (geheel in die midden). Daar het jy dit al!... als ik in die pan bly zit, dan braai gaar, en spring ik in die vuur, dan verbrand ik ook, wat moet ik nou doen?

Piet. Een Rechter moet naar geen zuure gezigte kyk, maar regt doen, wat ook al die gevolg mag wees; die schrift zeg, "Doe regt en zie niet om,"—maar ik zal dit ver jou gemak'lyk maak, zeg nou dat jy jou een vrouwtjie, uit die vier dames hier moet kies, een vrouwtjie, waarmée jy die vooruitzigt het om gelukkig méé te leef wie zal jy wil neem, een van die, wat met niks te doen, dan mode en plezier te volg, haar tyd door breng? of zy, die van die ochtend tot die avond zorgt en werkt en een nuttige leewe lei?...

Jan (verlegen naar Sanni ziende). Sanni... kan jy Engels ook praat?

Sanni (lachend). Met een Engelsman wel, maar nie met jou nie!...

Piet. Kom, Jan, laat ons jou oordeel hoor!... Jy 's moes en man van couragie and a gentleman!...

Jan (geheel verlegen, haalt zyn zakdoek uit en waait zich koel). Ja, Piet!... pfuu, ik voel warm,—Jy kan gemakkelyk praat (kragt zyn kop) maar ik zal dit van daag zwaar kry (half smeekent tot de drie). Oh, my dears, you are all of you so well looking, so nicely dressed; oh! I shouldn't like to hurt your feelings.

Johanna (dreigend). You'd better not try it!...

Jan (als boven). Oh!... don't get angry with me my dears!... but... but you see Susan is such a good girl;... and I am sure she will make me happy. (tot Sanni) Ach Sanni jy 't my glad onderste boove gemaak.

Katharina (woedend tot Jan). Oh, you mean traitor!... low creature, (slaat hem met haar parasol) there!... there!... take that (slaat hem) and that!...

Katharina (evenzoo). Do you call yourself a man?... you ugly little ape!... there (slaat hem) there!...

Margaretha (evenzoo). You Devil!... you promised to support our cause, to be our champion!... and now you prefer such a penniless, ignorant girl to us educated young Ladies?... there (slaat hem) you monkey, take that! and that!... and that!...

Katharina (als boven). Shame on you!... to choose such a girl, half servant, half housekeeper, who doesn't mind scrubbing floors, above us. (slaat hem).

Jan (om de tafel vluchtende, terwyl zy hem slaande vervolgt). Oh!... Katie, don't be so hard on me, I didn't mean to insult you!

Piet (tusschen beide komende). Zachtjes kinders!... zachtjes, jul gaat nou te' vér, dat jul Jan zoo behandeld kan my nie schiele, misschien het hy dit deur zyn dubbelzinnigheid verdiend; maar betoom jul tonge een beetjie tegen over Sanni, want ik zal nie toelate dat jul haar, in myn tegenwoordigheid, zoo beleedigd, zy is veel te fatsoenlyk en goed daar voor.

Johanna. What?... fatsoenlyk?... do you ever find any decent Ladies among the old-fashioned Dutch Africanders?...

6de TOONEEL.

De Vorigen, Daniel.

Daniel (onverwacht uit de andere kamer komende). Stop!... nog een enkele beleediging tegen ons Afrikaanders, en ik zal weete hoe met jul, nuffies, te handele, schaam jul, jul nie?...

Katharina (permantig). What right have you, Mr. Rechttuit, to speak to us in this way?...

Daniel. Die recht, die elk regt ge-aard mens het, om onschuld en eerlykheid, tegen leugen en lastertaal te verdedigen, als jul my vreemd was, zou ik weete hoe hier te handele, maar tot jul geluk is jul dochters van oude vrinde van my.

Johanna. But that gives you no right to insult us; we are no more school girls, but well educated young ladies, who know their manners.

Daniel (lagchend). Ja heel goeije maniere, om en jonkman met sambreertjies te slaan, en jul eigen taal en Natie te bespot en te verach.

Margaretha. We like English better than Dutch, and who will prevent us from using it, the more so as we can't speak Dutch well enough.

Daniel. Verkoop my nou asseblief geen knolle voor citroene, ik weet van beter, vroeger, toen jul nog als schoolgaande meissies by my in huis kwam, het jul altyd Hollands gesproke, sinds wanneer het jul dit dan zoo glad vergeete?... en wil jul my kom vertel, dat jull' ouders zal toe laat, dat daar niks als Engels in hul huize wordt gesproke?...

Margaretha. I am certain my parents like it; they have always encouraged me to speak it.

Johanna. And so have mine.

Katharina. Mine likewise, and although they find it difficult sometimes to express themselves well, they speak it also.

Daniel. Als dit de waarheid is, spyt dit my het te moeten hooren want ik het myn oude vrenden, nooit tot zóó 'n lafheid in staat geacht, doch hoe dit ook zy, ik verzoek jul Hollands met my te spreek, want ik laat my nie wys make, dat jul daartoe nie in staat zou wees.

Katharina (tot de andere twee). I think we had better go!...

Margaretha. I am too much of a lady to stay longer.

Johanna. Yes, come; before I loose all control over my tongue.
(zy willen gaan).

Daniel. Wacht een oogenblik, ik het nog wat te zegge... Zoo even, het jul arme Sanni hier, op het gruwelyks beleedigd, als of zy doodarm, onge-odukeerd en een soort van bediende zou wees, als jul haar nie genoeg ken nie, kan ik jul vertel, dat zy een welgestelde meissie is, haar ouders het geld, maar dit daar gelaate, want gold en goed geef géén waarde aan eenig mens, maar wel, zyn of haar karakter, en ik weet dat zy een meissie is, op wie geen mens aanmerking zal kan maak, zy is werkzaam en zuinig, en bring haar tyd nie in ydelheid en ledigheid door, en de man die haar tot vrouw mag kryge zal een juweeltjie op zyn levensweg gevonden hebben, zy is met regt, een voorbeeld van een ware deugdzame Afrikaanse vrouw, die haar volk tot eer verstrekt, in tegenstelling van die verraders van Volk en taal, die hul zelve bespottelyk en verachtelyk maken, en ieder verstandig mens met walging vervult. (alle drie vertrekken haastig zonder te groeten).

7de TOONEEL.

Daniel. Piet. Sanni. Jan.

Piet (tot Jan). Jan, gaat jy dan nie mée om hul te trooste en te beskerme?

Jan. Née ou broër, ik is van dag net vast gekom; die goedjies is nou al te kwaad op my, ik zal my maar voor eerst uit die vonke moet hou.

Sanni. Piet kan jy my asjeblijf die boek geef die ik gevraag het?...

Piet. Met plezier, ik gaat dit haal (gaat in de zykamer, en komt dadelyk met het boek die hy aan Sanni geeft) hier is dit.

Sanni (Daniel de hand gevende). Dag oom Danie, maar u moet my nie weer zoo prys nie, dit maak my tog al te verlege; ik doet tog niks meer als myn plicht.

Daniel (haar hand in de zyne houdende). Myn kind jy verdienst gepreze te worden, was al die Afrikaander meisies maar zoo 's jy; dan behoef ons nie bang te wees dat ons volk zal ten onder gaan (drukt haar de hand) Groetenis thuis kind.

Sanni. Dankie oom (geef Piet en Jan de hand). Dag Piet, dag Jan.

Jan. Sanni mag ik ver jou naar huis breng?...

Sanni (hem plaagend). Maar ik zal jou moes nie kan verstaan, jy praat altyd Engels.

Jan. Nee, ik is nou een bietjie genees. (af met Sanni).

8nd TOONEEL.

Daniel. Piet.

Daniel. Het jy nou ooit dwazer schepsels gezien dan die meisies?... ik kon nie anders dan alles te hoor wat zul sprak; want die deur stond oope; ik zou ook al eerder binnen gekomen zyn; maar wou tog zien hoe ver, hul dwaasheid zou gaan; dit was een goeije inval van jou, om hul zoo uit te lok; om hul dagelyks doen en late, zelvrs te vertel (ziet op zyn horologie) waar blyven de vrinden?... dit word al tyd ver die Vergadering; ah! daar kom hul al (ziet een papier in, terwyl Piet de stoelen om de tafel plaatst en daarna nevens hem gaat zitten).

8ste TOONEEL.

De Vorigen **Gert, Dirk, Klaas, en anderen**, (zy komen na elkander binnen).

allen (groeten by hun intreden)

Goeden middag oom Daniel, dag Meneer Regtuit!... dag Piet, enz.

Daniel. Goeden middag vrienden, neem plaats, dan kunnen wy beginnen, (allen zetten zich, voortgaande). Wel vrienden, door de meesten uwer daartoe verzoekt, heb ik deze Vergadering by een geopen. Het doel waarvan is, om ons Volk zooveel mogelyk op het gevaar te wyzen, dat het bedreigd, door het verwaarloozen van onze Taal en tradities van het Voorgeslacht, en te trachten het Nationaal gevoel, vooral by onze jonge mense mer op te wekken, en te versterken, u te zeggen, dat ik van harte in stem met het doel er van, is onmoedig, dewyl gy myn gevoelen daaromtrent kont; ik vrees slechts dat wy al te lang gezwezen hebben, de kwaal, die ons Volksbestaan en taal ondermynt, is reeds diep ingevreten, en wy zullen onze vereende krachten moeten aan wenden, om het tegen te gaan en ons Volk voor ondergang te behoeden.

Gert. Ja, wy moeten eendragtig zyn, want eendragt maakt sterk.

Daniel. Heel waar; maar zal er eendragt zyn?... zal ons volk gewillig zyn om te ontwaken, op onze roepstem, na dat het zoolang onverschillig is geweest?... en door wiens schuld zyn wy zoo vergekomen?...

Klaas. Net deur de Engelse, die onz' taal met geweld willen onder drukken.

Dirk. Ja, en ook deur die lafheid, om Engels in onze Kerke te late preeke.

Gert. En dan ook door onze schole, waar in byna geen Hollands meer geleerd wordt.

Daniel. Vrinde, de redenen, door u daar genoemd, hebben zeker veel tot de achteruitgang van Volk en taal bygedragen, maar er is, naar myn gevoelen, nog een andere, en veel gevaarlyker punt, die schuld daaraan is.

Gert (vol geestdrift). Zeg het ons, Broeder!... en wy zullen u steunen, om het met alle kracht te bestryden!

Klaas (evenzoo). Ja wy zullen toonen, dat er nog Afrikaanders, zyn, die alles voor Volk en taal over hebben.

Dirk (evenzoo). Om er,—des noods,—goed en bloed voor op te offeren!...

Daniel. Uw yver voor de zaak, vrienden, verblyd my grootelyks; en ik vertrouw, dat als er gehandeld moet worden; gy uwe woorden ook waarheid zult maken, als gy my nu eenige ogenblikken uw aandacht wil schenken, zal ik u op het gevaar wyzen, waarvan ik spreek; ik heb hier eenige aantoeeningen er overgemaakt, dit ik u, met verlof, zal voorlezen.

Klaas (vol vuur). Ja, Ja! Broeder, leest en wys ons op het gevaar.

Gert (evenzoo). Wees ons tot leidsman, en Generaal, en wy zullen u volgen.

Dirk (evenzoo). Bravo Broeders!... maar geef nou ver neef Daniel kans om voort te gaan... stiltel!...

Daniel. Van de Engelsen wil ik nu niet veel zeggen; dit slechts,—Het is wel waar, dat velen van hem, het er op gezet hebben, den meester over ons te spelen, en waar het kan, ons Volk zoo wel als taal te onderdrukken. Zy die dit doen, behooren echter tot het Jingo, of verblinde gedeelte; en ik neem het hen zoo erg ook niet kwalyk; zoodat ik gerust kan bidden, "Heere vergeef het hun, zy weten niet wat zy doen," zy hebben het idee, dat alles goed moet zyn, wat zy doen, en meenen, om dat onze Kolonie een Engelsche is, ook elke Kolonist zich Engelsman moet gevoelen; het beste deel van hun Natie, is echter niet van dat gevoelen.

Gert. U slaat die spyker op zyn kop!...

Dirk. Stilte!... stilte!...

Daniel. Dus op dat punt is het gevaar niet zoo heel groot, men kan geen mensch, nog minder een Volk tot iets dwingen, want onderdrukking, maakt een Volk, zoowel als een taal juist sterker, maar de oorzaken, waarin meer gevaar voor ons bestaat; is het kwaad dat uit ons zelve voort komt, er zyn drie, die gy hier uit myn opstel zult hooren, schenk my dus uwe aandacht (begint van het papier dat voor hem op tafel legt te lezen), tot eerste punt, neem ik het Engelsch-preeken, in onze kerken; men zegt dat het noodig is, omdat anders onze jonge mense, die,—tot hun schande zy het gezegd,—voor geven het Hollandsch niet genoeg te verstaan; naar andere kerken zullen overloopen, Ik zal nu vooreerst niet zeggen, voor hoe verre enkele van onze Predikanten, onderwyzers en voor al de ouders zelve schuld daar aan hebben; maar ik voor my, kan niet in zien, dat onze kerk daardoor in gevaar kan verkeeren van veele leden te verliezen, dat er eenige jonge lafaards zullen gevonden worden, die dat zullen doen, wil ik niet ontkennen, maar wees verzekerd dat hun getal niet groot zal zyn, en ook slechts uit de zulken bestaan, over wie onze kerk niet zal behoeven te trouren, en heel goed zal kunnen missen; ik ben verzekerd, dat geen kind van ons Volk, die wezentlyk zielswaarde en liefde voor Volk en taal bezit de kerk voor zulke nietige redenen zal verlaten.

Gert. Volkomen waarheid!...

Dirk. Die dat doet, is gewisselyk een half gebakken Afrikaander.

Daniel. En dan bestaat ook dit gevaar, dat in plaats van te verhoeden, dat onze jonge menschen de kerk verlaten het juist het tegen overgestelde zal doen; hoe vele ouders van de buiten dorpen en plaatsen zenden hunne kinderen naar de Kaapsche Scholen; zy leeren daar het Engels niet alleen gedurende de weekdagen, maar wonen ook des Zondags de Engelse diensten by; hun eigen taal word zoó, geheel vergeten, en zy krygen een vreemde lief, komen zy dan op hunne dorpen terug, waar het,—hun liefgeworden,— Engels niet gepreekt word, dan sluiten zy zich by de andere party aan; en worden van liever lede geheel en al verlorene schaape voor onze party.

Klaas. Ja, wy behooren als één man, er up te staan, dat er in onze kerken geen andere taal dan de onze wordt gesproken of gepreekt.

Daniel (voortgaande met lezen). Het tweede punt van gevaar; ik erken het, wordt gevonden, of liever, aangekweekt in onze scholen, in stede dat al daar de Nationaliteits gevoel in de jonge harten word geplant, vindt juist het tegendeel plaats, alles wat vreemd is word er in onderwezen, behalve onze eigen geschiedenis, en waar er nog al iets aan wordt gedaan, is het meestal een verdraaide, waar de waarheid vreemd aan is; en dan nog, in welke taal wordt het aan het jonge geslacht toe gediend?... Voorzeker niet in hun eigene; want, het valt niet te ontkennen, dat onze taal in de scholen, over het algemeen, maar heel stief moederlyk wordt behandeld. En wie zijn er nu ook hier, de voornaamste schuldigen?... weder die enkele lafhartigen onder de Predikanten, de onderwyzers en ouders zelyven; want, door wie, worden de meeste onzer Groote Kost, en andere scholen, onder houden?... gedeeltelyk wel door de Regeering, maar grootelyks tog door bydragen van onze gemeentens; wy Afrikaanders hebben dus genoeg de macht in handen, om hierin verandering te brengen, maar wordt er iets gedaan?... of zelfs getracht om te doen?... er wordt gemord en geklaagd, maar men vouwt de handen in den schoot, en blyft slaperig toe zien; en zoo gaat het kwaad voort en eet al dieper in de harten van het jonge geslacht; en met regt kan ik hier vragen

Wat klaagt gy dan, gy Afrikaanders!
 Dat men onz' moedertaal niet eert?
 In dienst des lands, noch op de scholen,
 Waar niets dan 't Engelsch word geleerd?

Wat mort gy?... dat er in uw kerken
 Zoo dikwyls Engels wordt gepreekt
 En dat het jong geslacht dat op groeit
 Haast anders niets dan Engelsch spreekt!...

Gy klaagt!... maar hebt gy recht van klagen?...
 Zeg,... hebt gy ooit al na-gedacht
 Of niet de schuld ligt aan uw zelyven
 En of g' uw plicht wel hebt volbracht?...

Hebt gy uw kind'ren liefd' en achting
 Ooit ingeprent voor moeders taal?...
 Legd' ooit by u dat dierbaar klein-nood
 Het kleinst gewigtje in de schaal?...

Hebt g' in uw huis,—dien een'gen akker
 In heel ons wyde levens-land,
 Waar 't zaadje 't weligst op zou groeijen,—
 't Uw kind'ren in het hart geplant?...

Of, was het u niet meer tot vreugde
 Dat Jan zoo mooi kon Engelsch praat?
 En zoo her-doopt en John genoemd werd
 In huis zoo wel als op de straat?...

Of dat de naam van Margaretha
 Niet mooi genoeg klonk voor uw kind
 Dat in 't verdraaide Engelsch' Maggie
 Méér schoonheid voor de waereld vind.

Klaas (terzyde). Zou hy dit op myn Maggie bedoelen?...

Dirk. Dit is de zuivre waarheid, en valt niet te ontkennen vriend Daniel! (terzyde) Zou hy weete, dat myn Katriena, ook Kate genoemd wordt?...

Gert (terzyde). Als Jane haar mond tog maar nie weer verbrand het, met haar pogchery o'er die Engelsch voornaamheid.

Daniel (voortgaande met lezen). En welke vruchten, zal de boom ons leveren?... zal ik het u zeggen?... of neen, laat ik u liever feiten noemen, die gy zeker ook al zelve opgemerkt zult hebben, neem onze Christelyke Jongelings vereenigingen behoorende tot onze Hollandsche Kerk, van de ver afgelegene dorpen, wil ik niet spreken, ik zal u slechts op die onzer Hoofdstad wyzen, er worden dikwijls, concerten, en gezellige avond byeenkomsten, door onze jongelieden gegeven, maar welke is de taal die er den boventoon voert?... onze eigene?... o neen!... zie maar slechts de Programma's na opgesteld in Engelsch, Zangstukken Engelsch, Recitaties Engelsch, zelfs de debatten worden meestal in het Engelsch gevoerd, door vol-bloed jonge Afrikaanders, onder leiding van Predikanten en andere Voormannen van ons Volk. Is onze taal dan zóó arm aan woorden en schoone uitdrukkingen? of is het Engelsch dan zooveel mooijer en verhevener?... noemt men dit vooruitgang by ons Volk; wanneer het zyn edel Vóórgeslacht aldus in het aangezicht slaat?... en zich schaamt voor hunn' taal en zeden?... voor wier behoud zy gestreden en geleden hebben, zyn wy dan lager als de Kafir gezonken, die hoe ver en hoe lang ook van hun land en stammen gescheiden, tog altyd hun eigen taal niet verloochenen.

Gert. Ook wáár!... maar nou moet dit veranderen, wy zyn nou wakker geworden.

Klaas. Wy moeten er op staan; dat er meer uren aan het Hollands in onze scholen gewyd worden.

Dirk. Zeker!... aan al de lautheid en ofverschilligheid moet een einde komen.

Daniel (voortgaande met lezen). En nu het derde punt, maar die naar myn oordeel, de grootste oorzaak van den achteruitgang van Volk en Taal, geweest, en nog is, en die vooral, ik zeg het met droefheid, te wyten is aan de ouders zelve. Want wáár tog ontvangt het kind, de eerst indrukken ten goede of ten kwade, dan in het onderlyk huis! de lessen hem daar gegeven, blyven;—wat ook

in het leven zyne ervaringen moge zyn,—hem altyd by, het is de eerste bladzyde, die in zyn levensboek word beschreven, en hoe ook het stof en modder van latere jaren er over heen wordt gestort, en het schrift voor een tyd onleesbaar moge maken; het blyf daar onuitwischaar, wie uwer tog, heeft het eerste gebedje dat hem zyn moeder leerde stamelen, in uw ouderdom vergeten?... wie uwer, brengt zich niet nog, zoo menig klein huiselyk voorval, en les uit den mond uws vaders te binnen?... ondervindingen van latere leeftyd mag de hand des tyds uit het geheugen weg gevaagd hebben; de eerste indrukken tog niet. Ouders!... hebt gy daar wel over nagedacht om goede zaad, in de harten uwer kleinen te strooijen?... en gezorgd dat geen onkruid er zyn wortelen inschoot?... hebt gy niet, door lauwe en overschilligheid in slaap gewiegd, toegelaten dat de vijand onkruid tussen de tarwe heeft gezaaid, ik vrees, in veele gevallen maar al te zeer het laatste,

De bodem, waar in 't goede plantje
Zyn wortels zeker 't diepst zou slaan
Daar kweekte gy,—gansch onnadenkend,—
Een weigtierend kliskruid aan.

Van waar, komt het anders,—ik zal Godsdienst er buiten laten,—dat uwe kinderen, zoo onverschillig ontrent Volk en Taal zyn?... Ja in veele gevallen, het bespotten en verloochenen!... had gy hen van hunne eerste jeugd, benevens deugd en Godsvrucht, ook de liefde voor dezelve, ingeprent, had gy hen op de edele afkomst en daden hunner vaderen gewezen; dan zouden zy er thans trotsch op zyn; en trachten hen na te volgen, hunne zeden en gewoonten, hun eenvoud en deugden, beter waardeeren, en hunne taal in eere houden; in stede van, zoo als nu,—slechts de daden van vreemden te bewonderen en hun taal te beminnen. Maar—vergeef het my dat ik zoo regtuit spreek,—gy hebt nog erger gehandeld, niet alleen hebt gy door uwe lautheid toegelaten, dat zy het vreemde hebben lief gekregen, gy hebt hen er zelfs in gesterkt en aangemoedigd, het Hollandsch uit uwe huizen te bannen, door met hen in het Engelsch te converseeren, hoe bezwaarlyk velen uwer er ook mode teregt konden komen, zoodat meer dan een door hun eigen kinderen belacht en bespot worden, terwyl nooit de gedachte by u is opgekomen dat

Met de taal gaan ook de zeden
Van 't Vóór geslacht te loor met een
En 't bloed van helden, vloeit dan later
Door d' ad'ren van slechts lafaards heen.

Zóó maakt gy van uw kind'ren bastaards
Een soort, waar elk den mond voor spoelt
Waar Engelschman noch Afrikaander
De minste achting voor gevoelt.

Dit is het kwaad, dat eens zal volgen
 O, oud'ren op uw flauwiteit
 Dit is het orfdeel, dat g' uw kind'ren
 Neen, méér nog, dat g' ons Volk bereid.

Gy dus, als ouderen, draagt de grootste schuld, zoo wel aan den achteruitgang, zoo van onze Taal, als van het weinig Nationaal gevoel dat thans het jonge geslacht bezielt.

Gert (aarzelend). Ik wil die nie ontkenne, maar ik denk tog, dat u dit te donker afschildert.

Dirk (evenzoo). Ik stem met Gert overeen, welke Afrikaander zal zoo erg handel?...

Klaas (evenzoo). Ja my komt dit óók zoo voor, die ouders het hulle kinders misschien maar een beetjie te veel hulle zin gegee.

Dirk (verschoonend). Zul wou misschien die kinders vrymoedigheid daar deur leer, zoodat hul nie met die mond vol tande, in Engelse gezelschappe behoef te staan.

Gert. Of ook wel, om die kinders in staat te stel, dit goed te lere uitspreek.

Klaas. En ook om die kinders nie alle plezier te ontzeg, zoo het zul een Neef van my, wat zelf geen woord Engels verstaat, gevraag waarom hy tog zoo sterk daar voor was, om dit in onze kerke toe te laat, wel zeg hy om myn kinders dit zoo mooi vind.

Dirk. Nou dit is tog een onschuldige iets, en nie zóó erg als neef Daniel daar van maak, zyn beschuldiging tegen die ouders is vreeselyk zwaar, en ik zou graag wil hoor dat hy dit zal bewyze.

Gert. Recht zoo! ons verlang bewyze!

Daniel. Dewyl gy het zoo verlangd, zal ik u bewyzen leveren, en het dan aan u zelve overlaten om te oordeelen: Zoo even, vóór onze Vergadering by een kwam, waren hier vier jonge Dames, dochters van degelyke Afrikaander Patriotten, byeen, en de woorde die ik uit hunne eigene monden heb vernomen, heeft my met verbazing en droefheid vervuld, zy waren geheel en al door een anti-Afrikaander geest bezielt, en spraken met de grootste verachting van hun eigen Volk en taal. Ten minste drie er van, want de vierde toonde zich een waardige dochter van haar volk, die trouw bleef aan haar taal en zeden, gy allen kent haar; Sanni Dapper, maar zy, zoo wel als ik zelve en hier Piet onze Secretaris, werden erg door hen beléedigd, toen wy hen er over aandeden, een ander jonkman, ook tegenwoordig, die hen afstond, sloegen zy met hun parasols, en toen ik hen zeide niet te kunnen gelooven, dat hunne ouders die vrienden van my waren, hen zulk, een geheel en al Engelse opvoeding zou geven, verzekerden zy my, dat, die er niet alleen mede te vreden waren, maar hen zelfs er in versterkten.

Dirk (zich verontwaardigd toonende). Is dit mogelyk!... kan Afrikaanders zóó handelen?... (terzyde) welke meissies zouden het tog geweest zyn!... Ik wil nie hopen dat Katriena een daar van was!... Zy is nog al zoo een "haantjie de voorste."

Klaas (evenzoo). Myn Grootjie!... maar dit is byna ongelooftbaar! Is u daar zeker van Meneer Voorzitter; dat zul Afrikaander meissies was?... (terzyde) als Grietjie tog maar nie een daar van was; zy is zoodanig voor al wat maar Engels is; en stuit moes voor niemand.

Gert (evenzoo). Ja ik twyfel daar aan, misschien, als zul dan Afrikaander meissies was, kan dit wel van die gekke en onbedachte, of laat ik maar zegge, door hul ouders bedorve brokkies geweest zyn (terzyde) Als Johanna, met haar gekke streke, om voor een Engelse Lady te wil doorgaan, maar ook nie een van die drie was.

Daniel. Vrienden, ik zal geene namen noemen, dewyl het de ouders van die meisjes zekerlyk pyn zal veroorzaken, hetwelk my spyten zal, ook wil ik dit gebrek in de opvoeding van hunne kinderen, slechts aan onbedachtzaamheid, en gebrek aan doorzicht toe skryven.

Klaas (terzyde). Ik is daarom tog regt nieuwsgierig, om die name van die drie te weet. (luid) Wel ik denk dat dit goed zal wees als u die name kan noem dan weet ons wie die schuldige zyn.

Dirk. Te meer, wyl ons hier als opregte Afrikaanders by een zyn; zou dit goed doen; dan het ons kans om die ouders, hulle verkeerdheid een beetje onder die ooge te bring.

Gert. Ik is ook daarvoor; hulle name moet genoemd worde, anders verdenk ons misschien die verkeerde. (terzyde) Ik behoef nie bang te wees voor Johanna denk ik; zy is te voorzigtig.

Daniel. Vrienden, ik denk dat het beter is de zaak hierby te laate; wie schuldig is kan het zich aantrekken, en trachten hunne fouten te herstellen, en de onschuldigen zullen goed doen het te vergeten.

Klaas (terzyde). Ik begin te denk dat hy die storie maar zelf by makkaar gemaak het, want hoewel Grietjie ook van die engelse hou, zóó erg is zy tog nie (luid). Néé!... néé! namen moet ons hebbe, anders denk ons nog dat u die zaak overdryft.

Dirk (terzyde). Dit lyk maar snaaks dat hy zoo bang is om die name te noem!... (luid). Neef Klaas het gelyk, noem ons die name van die ouders.

Gert (permantig) Ja nou staat ik daar óók op! noem ons die name, of ons zal...

Daniel. Niet zoo haastig; dat ik geen namen genoemd heb is, om dat ik uw onderlyk gevoel niet voor anderen won kwetsen, maar dewyl gy er nu volstrekt op staat, en zooveel als ik uit uwe woorden kan op maken, aan de waarheid van myne woorden twyfelt, zal ik aan uw begeerte voldoen, zoo weet dan, dat gy, myne vrienden Dirk, Gert, en Klaas, de ouders van die jonge dames zyn. Hier zit onze Secretaris die zulks getuige kan.

Piet. Ja Heeren ik kan getuigen dat oom Daniel de zuivere waarheid heeft gesproken.

Dirk (ter neergeslagen). Hoe?... myn Katriena een daarvan?... is dit mogelyk?... Kate!... Kate!... acht ik meen Katriena; dat jy my zóó moet verneder?...

Gert (evenzoo). En Johanna, jy ook!... maar dit is erg hoor!... O die Jane!... ik men Hammi met haar scherpe mond!...

Klaas (evenzoo). En myn Maggie!... ach ik meen Grietjie, dit is om jou kapot te erger.

Daniel. My heeft het zeer bedroefd, niet alleen om u myne oude vrienden; maar ook om uwe kinderen zelve, ik heb hen, van hunne geboorte, zoo te zeggen gekend; en u allen, zooveel langer, en ik weet dat gy anders goede Patriotten waart, die de belangen van uw volk in het harte draagt, slechts in dit geval hebt gy uwe plichten verwaarloosd.

Dirk (moedig opstaande). Vrienden! voor u allen hier vergaderd, beken ik my schuldig!... maar geloof my, dat ik door kortzigtigheid en onbedachtzaamheid, alzoo hebt gehandeld, ik had myn kind lief; en willigde alles in, wat zy my vroeg, ik heb nooit over de kwade gevolgen, er van nagedacht, toen zy klein was, vond ik het, ó, zoo mooi, dat zy Engels kon praten, en zoo sloop de duivel in, en zaaide onkruid op myn akker; ik dacht toen ook, dat wat toenmaals werd gezegd: "Laat uw kinderen Engels leeren, want het Hollands komt van zelf" goed was; weinig denkende hoe het opend, wil ik gaan werken en waken om het onkruid uit te roeijen. om hunne kinderen, als zy ten minste voor hun volksbestaan willen arbeiden, Hollandsch te laten leeren; daar het Engels thans van zelve komt. Maar nu gy vriend Daniel my de oogen hebt geopend, wil ik gaan werken en waken om het onkruid uit te roeijen.

Klaas. Ja Broeder Daniel; ik zeg u dank, dat gy ook my, op het kwaad hebt gewezen, ik ook heb zwak en onnadankend gehandeld, dit was my zoo mooi als ik myn kind in gezelschappe Engels hoorde spreken, en als ik dan zag, dat andere Afrikaander meissies dit nie zoo goed kon doen nie, dan voelde ik jammer voor hen; en zoo heb ik zelve haar aangespoord op die weg voort te gaan, maar nou zal ik haar die toom aan zit, nou zy my zoo tot schande gemaak het.

Gert. En myne Johanna; myn eenigste!... kyk wat was ik tog dom, ik verbeelde my nog al, dat ik haar een voorbeeldige opvoeding gaf, en dat die Engelse verstandig zou wees, als zul ziet wat een Afrikaander meissie al kan doen, hoe beschaafd en vol goeije maniere zy kon wees en dat zy nog een voornam Afrikaander jonkmans, juist een afschrik in zóó 'n meissie zou heb; kyk, ik kan myzelve nou voor die kop slaan, dat ik zoo dom was. Maar nou ook zonder pardon!... geen Engels-gepraters meer in myn huis, zy zal nou meet leere om huiswerk te doen, en haar moeder te help.

Daniel. Ik ben reg verblyd u allen zóó te hooren spreken; en vertrouwd dat gy uw beloften, om niet alleen buiten maar ook in uwe huisgezinnen voor Volk en taal te werken, getrouw zult volbrengen; Mag ik u echter als vriend iets aanraden, dan is het dit; handel dan met uwe kinderen met verstand, het kwaad heeft reeds diepe wortelen in hunne harten geschoten, dieper dan gy welligt vermoed, wees dus niet te hard, maar tracht zooveel mogelyk, het met zachtheid er uit te krygen, bedenkt, dat men met goedheid en liefde alles kan gedaan krygen, God zegene u in uw voornemen.

Dirk. Vrienden, onze Voorzitter heeft getoond een goed en waardig Afrikaander, en een man van verstand te zyn, zyn raad zal ik opvolgen, den weg dien hy my gewezen heeft, zal ik trachten te bewandelen, om als het kan, een even waardig zoon van myn volk te worden, als hy. Ik moet myne oogen nederslaan als ik bedenk hoe zwak ik geweest ben, en hoevelen onzer mede-Afrikaanders, hebben niet even slecht als wy gehandeld, en zyn even zoo schuldig als wy, aan den achteruitgang van Volk en taal, maar van nu aan wil ik werken en waken.

Gert. Broeder, dáár zeg ik volmondig amen, op, want ook my zyn de oogen thans open gegaan, nu ken ik myn plicht, en niet alleen wil ik het doen, maar het ook aan anderen leeren.

Klaas. En te moeten denken, dat honderden van onze menschen, even als wy de mes op ons eigen keelen hebben gezet, en geholpen hebben om ons eigen Volk en taal ten onder te brengen; zonder nadenken.... is genoeg om iemand razend te maken, en daarom broeders laten wy van nu af onze beste krachten aan de goede zaak wyden, om weder regt te maken wat wy bedorven hebben.

Daniel. Ik dank u vrienden, zoo even by den aanvang van onze Vergadering, was ik, het klein aantal ziende die waren opgekomen, bevreesd, maar uwe woorden hebben my weder bemoedigd, het is waar, dat de taak, die wy ons voorgenomen hebben te volbrengen een reuzen werk is, en ons getal klein, ofschoon ik er niet aan twyfel of velen onzer mede-Afrikaanders zullen zich by ons aansluiten; als wy slechts getrouw aan onze beloften blyven, en de handen eendragtig in een slaan, dan ben ik zeker dat wy ons oog merk zullen bereiken; alle groote zaken hebben een klein begin gehad; en slechts volharding geleid ter overwinning; hoe diep het kwaad zyn wortelen al heeft geschoten, met geduld en aanhouden zullen wy het uitroeijen, ons werk is immers edel en goed, geen eigenbelang noch zelfzucht dryft ons aan; wy willen het geluk van ons Volk, het wakkor maken uit den doodslaap waarin onverschilligheid het heeft gedompeld, en aan zich zelve weder geven, wy willen de liefde, voor eigen Volk en taal, weder in de harten doen ontbranden, het gevoel van eigen waarde er weder in op wekken, op dat het ook eenmaal zyn plaats in de ry der Volken kan in nemen. Onz' Afrikaander Volk, heeft zich voor zyn ver-

Ieden niet te schamen, wy zullen trachten, te verhoeden dat het zulks in de toekomst ook niet hoeft te doen, en daarom zy onze taak, de verflauwde liefde voor Taal en Volk in de harten van onze Afrikaander zoonen en dochteren te doen herleven, laten wy beginnen met de taal, want de Taal is gansch het Volk. Ik zal eindigen met de woorden :

Laat helden buiten voor u stryden
Begin gy selv' aan huis en haard
En geeft dáár 't oude plekje weder,
Aan d' moedertaal zoo lief en waar.

